

Çalışma Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri hakkındaki 4841 sayılı Kanunun 864 sayılı Kanunla değişik 6 ncı maddesinin (D) fıkrasının ve bu kanunla eklenen ek 5, 6, 7 ve 8 nci maddelerinin değiştirilmesine ve aynı kanuna bir ek madde ile bir geçici madde eklenmesi hakkında kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Sosyal İşler ve Bütçe ve Plân komisyonlarından 5'er üye alınmak suretiyle kurulan Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi : 1/607; C. Senatosu : 1/67)

(Not : M. Meclisi S. Sayısı : 506)

*Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 5248*

28 . 3 . 1972

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 27 . 3 . 1972 tarihli 61 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek işari oyla kabul edilen Çalışma Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri hakkındaki 4841 sayılı Kanunun 864 sayılı Kanunla değişik 6 ncı maddesinin (D) fıkrasının ve bu kanunla eklenen ek 5, 6, 7 ve 8 nci maddelerinin değiştirilmesine ve aynı kanuna bir ek madde ile bir geçici madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

*Sabit Osman Avcı
Millet Meclisi Başkanı*

*Not : Bu tasarı 7 . 2 . 1972 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 27 . 3 . 1972 tarihli 61 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir.
(Millet Meclisi S. Sayısı : 506)*

Geçici Komisyonun raporu

*Cumhuriyet Senatosu
Geçici Komisyonu
Esas No. : 1/67
Karar No. : 2*

4 . 4 . 1972

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 27 Mart 1972 tarihli 61 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek işari oyla kabul edilen, Çalışma Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri hakkındaki 4841 sayılı Kanunun 864 sayılı Kanunla değişik 6 ncı maddesinin (D) fıkrasının ve bu kanunla eklenen ek 5, 6, 7 ve 8 nci maddelerinin değiştirilmesine ve aynı kanuna bir ek madde ile bir geçici madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı, Millet Meclisi Başkanlığının 28 Mart 1972 tarihli ve 5248 sayılı yazıları

ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle, Cumhuriyet Senatosunun 30 Mart 1972 tarihli 45 nci Birleşiminde Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Sosyal İşler ile Bütçe ve Plân komisyonlarından beşer üyenin katılımıyla kurulan Geçici Komisyonumuzun 4 Nisan 1972 tarihli Birleşiminde Çalışma Bakanı Ali Rıza Uzuner ve ilgili bakanlıklar temsilcileri hazır buldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

I - Tasarı, Çalışma Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri hakkındaki 4841 sayılı Kanunun 864 sayılı Kanunla değişik 6 nci maddesinin (D) fıkrasının ve bu kanunla eklenen ek 5, 6, 7 ve 8 nci maddelerinin değiştirilmesi ve sözü edilen kanuna bir ek ve bir de geçici madde eklenmesi ile Çalışma Bakanlığı teşkilâtı içinde yurt dışında bulunan Türk işçilerinin hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek, çeşitli sorunlarının çözümlenmesinde yurt içinde ve dışındaki kuruluşlarla gerekli koordinasyonu sağlamak, Bakanlığın yurt dışı kuruluşlarını düzenlemek, yönetmek ve denetlemek üzere «Yurt Dışı İşçi Sorunları Genel Müdürlüğü» idari ünitesinin kurulmasını ve bu kuruluşun teşkilâtlanmasına, görev ve tetkiklerine ilişkin kanuni düzenlemelerin gerçekleştirilebilmesini öngörmektedir.

Tasarının gerekçesinde açıklandığı ve Çalışma Bakanı Ali Rıza Uzuner tarafından da Komisyonumuzda bizzat ifade edildiği üzere, bugün her elli vatandaşımızdan bir tanesi yurt dışında işçi olarak çalışmakta ve günümüzde 600 bin olan bu rakam her geçen yıl daha da artmaktadır. Bu vatandaşlarımızın memleketimizin kalkınma çabalarına olan büyük katkıları da tartışma dışı bir husustur.

Tasarının gerekçesinde, hakikatler böyle olduğu halde, sözü edilen ve sayıları her geçen yıl çok daha yüksek rakamlara ulaşan vatandaşlarımıza asgari hizmetlerin dahi götürülemediği belirtilmekte ve bunun nedenleri olarak da, merkezde yurt dışındaki işçilerimizin sorunları ile ilgili etkin bir örgütün bulunmaması, ilgili Bakanlık ve kuruluşlar arasında koordineli bir çalışma düzeyinin tesis edilememiş olması ve Bakanlığın dış ülkelerdeki örgütünün esneklikten, yeterli sayıdaki yetenekli elemanlardan yoksun olması gösterilmektedir. Sonucu olarak da yabancı ülkelere daha çok işçinin daha iyi şartlarla gönderilemediği, gönderilen işçilerimizin de hak ve menfaatinin gerektiği ölçüde korunamadığı ve buldukları ülkelerdeki imkânlardan yeteri ölçüde istifade ettirilemedikleri ve nihayet çabaları karşılığı yaptıkları 600 ilâ 900 milyon dolar olarak hesaplanan tasarruflarının Türkiye'ye transfer edilemediği ve işçilerimizin gerek yurt dışında ve gerek yurda kati dönüşlerinde istikballerinin güvenlik altına alınmadığı açıklanmaktadır.

Değinilen gerçekler ve kayıpların yanı sıra, bu durumdan maksatlı ideolojilerin ve örgütlerin yararlanma çabası içinde buldukları hususuna önemle işaret edilmektedir.

Arz edilen gerekçeler ile getirilen ve belirtilen ihtiyaçları gerçekleştirici nitelikte görülen tasarı Komisyonumuzca da benimsenmiştir.

II - Millet Meclisi metninin 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8 ve 9 ncu maddeleri Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Komisyonumuzun özellikle kamu kesiminde bir istihdam politikası tesisi ve uygulanması ve kamu kuruluşlarındaki personel fazlalığı konusundaki hassasiyeti üzerine Çalışma Bakanı Ali Rıza Uzuner, bu yeni örgütün teşkilâtlanmasında âzami derecede dikkat ve ihtimamın gösterileceğini ve mümkün olduğu ölçüde yeni yüklenmelerden kaçınılacağını beyan etmiş ve Bakanın bu beyanının Komisyon raporunda belirtilmesi uygulama yönünden yararlı mütalâa edilmiştir.

Tasarının görüşmelerinde Komisyonumuz, kanunların «dil» ve «tertip» birlik ve beraberliği halinde bulunabilmelerinin ve «kanun tekniğine» uygun biçimde hazırlanabilmelerinin temini için bir «Teknik Grup» un teşkilinin gerektiği konusunda da hassasiyetle durmuş ve bu gereği ifade eden yarar mütalâa etmiştir.

III - Tasarının mahiyeti gözetilerek Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesi hususunda istemde bulunulması da karar altına alınmıştır.

Genel Kurulun tasviplerine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan İstanbul <i>R. Öztürkçine</i>	Sözcü Manisa <i>O. Karaosmanoğlu</i>	Kâtip Malatya <i>N. Akyurt</i>	Samsun <i>F. Tevetoğlu</i>
Konya <i>S. Çumralı</i>	Samsun <i>R. Işıtan</i>	C. Bşk. S. Ü. <i>V. Güvenç</i>	Ankara <i>İ. Yetiş</i>
Edirne <i>M. Nafiz Ergeneli</i>		Afyon Karahisar <i>K. Karaağaçlıoğlu</i>	

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

Çalışma Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri hakkındaki 4841 sayılı Kanununun 864 sayılı Kanunla değişik 6 ncı maddesinin (D) fıkrasının ve bu kanunla eklenen ek 5, 6, 7 ve 8 nci maddelerinin değiştirilmesine ve aynı kanuna bir ek madde ile bir geçici madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 4841 sayılı Kanunun 864 sayılı Kanunla değişik 6 ncı maddesinin (D) fıkrası aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

D) Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı ve benzeri milletlerarası kuruluşlarla yazışmaları ve bu kuruluşlara üye olmaktan doğan işleri yürütmek.

MADDE 2. — 4841 sayılı Kanuna 864 sayılı Kanunla ilâve edilen ek 5 nci madde aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Ek madde 5. — I - Çalışma Müşaviri, Ataşesi ve Ataşe Yardımcısı kadrolarına atanabilmek için:

- A) Fakülte veya yüksek okul mezunu olmak,
- B) Çalışma Bakanlığı veya bağlı kuruluş ve kurumlarında en az 3 yıl çalışmış olmak,
- C) Almanca, Fransızca, İngilizce dillerinden birini yahut atanacağı ülkenin dilini bilmek (Atanacağı ülkenin dilini bilenler tercih olunur.),
- D) Görevinin gerektirdiği yeterlik sınavını kazanmış olmak,
Gereklidir.

II - Yurt dışı kuruluşlarındaki sosyal yardımcı ve memur kadrolarına atanabilmek için:

- A) En az lise veya dengi bir okuldan mezun olmak,
- B) Almanca, Fransızca, İngilizce dillerinden birini veya atanacağı ülkenin dilini bilmek (Atanacağı ülkenin dilini bilenler tercih olunur.),
- C) Görevinin gerektirdiği yeterlik sınavını kazanmış olmak,
Gereklidir.

III - Bakanlık; ihtiyaç, kadro ve hizmetin durumuna göre sınavı kazananlar arasından, başarı sırasına uygun olarak gerekli atamaları yapar.

MADDE 3. — 4841 sayılı Kanuna 864 sayılı Kanunla ilâve edilen ek 6 ncı madde aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Ek madde 6. — Çalışma Müşaviri, Ataşesi ve Ataşe Yardımcısı olarak atanacaklar ile sosyal yardımcı ve memurların, hizmetin icabettirdiği mahiyet ve seviyede olması gereken yabancı dil bilgileri; üniversitelerin yabancı dil kürsüleri öğretim üyelerinin de katılacağı, Çalışma Bakanlığınca teşkil edilecek sınav kurullarınca tesbit olunur.

Çalışma Müşaviri, Ataşesi, Ataşe yardımcıları ile sosyal yardımcı ve memurların yabancı dil ve yeterlik sınavlarının şekli ve sınav kuralları Çalışma Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikte belirtilir.

Yabancı dil sınavında başarı sağlayamayanlar yeterlik sınavına giremezler.

MADDE 4. — 4841 sayılı Kanuna 864 sayılı Kanunla ilâve edilen ek 7 nci maddenin birinci fıkrası aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir :

Ek madde 5 in II nci bendindeki hükümler, din adamı ve işçi sendika uzmanı olarak atanacak sosyal yardımcıları hakkında uygulanmaz.

MADDE 5. — 4841 sayılı Kanuna 864 sayılı Kanunla ilâve edilen ek 8 nci madde aşağıdaki yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Ek madde 8. — Çalışma Bakanlığı yurt dışındaki işçilerimizin meslekî, sosyal, hukukî ve diğer sorunlarının çözümlenmesinde, Bakanlık ile Çalışma Müşavirliği ve Ataşeliklerinin emrinde görevlendirilmek üzere sözleşmeli olarak, hizmetin özelliğine göre yabancı dil bilgileri Çalışma Bakanlığınca gösterilen kuruluşlarca tesbit edilmiş olan Türk ve yabancı uyruklu avukat, doktor,

GEÇİCİ KOMİSYONUNUN KABUL METTİĞİ METİN

Çalışma Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri hakkındaki 4841 sayılı Kanununun 864 sayılı Kanunla değişik 6 ncı maddesinin (D) fıkrasının ve bu kanunla eklenen ek 5, 6, 7 ve 8 nci maddelerinin değiştirilmesine ve aynı kanuna bir ek madde ile bir geçici madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Millet Meclisi metninin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Millet Meclisi metninin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

uzman, sosyal hizmetler uzmanı, mahallî kâtip, tercüman, daktilo ve yardımcı personel çalıştırmaya yetkilidir. Bu personel hakkında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 1327 sayılı Kanunla değişik 4 nci maddesinin (B) fıkrası hükmü uygulanmaz.

Yabancı memleket mevzuatına göre, sözleşmelerin elçilikler veya konsolosluklarca yapılmasının zorunlu olduğu hallerde, sözleşmeler elçilik veya konsolosluklarca yapılır.

Sözleşmeli personelde aranacak nitelikler, yabancı dil bilgilerinin tesbiti, tabi tutulacakları sınav ile bunların sözleşme ve çalışma şartları bir yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 6. — 4841 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

Ek madde 12. — Yurt dışında bulunan Türk işçilerinin hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek, çeşitli sorunlarının çözümlenmesinde yurt içinde ve dışındaki kuruluşlarla gerekli koordinasyonu sağlamak, Bakanlığın yurt dışı kuruluşlarını düzenlemek, yönetmek ve denetlemek üzere Çalışma Bakanlığında bir «Yurt dışı işçi sorunları Genel Müdürlüğü» kurulmuştur. Yurt dışındaki işçi sorunlarına ilişkin konularda bakanlıklar ve diğer kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyon, Çalışma Bakanlığınca sağlanır; bunun şekil ve esasları Bakanlar Kurulu kararı ile tesbit edilir.

Çalışma Bakanlığı, Bakanlığı temsil ve çalışma müşavirliklerinin faaliyetlerini koordine etmek, kuruluşlararası işbirliği sağlamak üzere, yurt dışında bir Başmüşavirlik kurulabilir.

MADDE 7. — 4841 sayılı Kanuna aşağıda yazılı geçici madde eklenmiştir:

Geçici madde — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde çalışma müşaviri, ataşesi ve ataşe yardımcısı kadrolarına yapılacak atamalarda, bu kanunun ek 5 nci maddesinin I nci bendinin (B) fıkrasında öngörülen Çalışma Bakanlığı veya bağlı kuruluş ve kurumlarında en az 3 yıl çalışmış olmak şartı aranmaz.

MADDE 8. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 9. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Geçici Komisyonun kabul ettiği metin)

MADDE 6. — Millet Meclisi metninin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Millet Meclisi metninin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Millet Meclisi metninin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Millet Meclisi metninin 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

